

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Євген НОВОЧИНСЬКИЙ	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ШТУЧНИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ГЕТЕРОГЕННИХ КОМП'ЮТЕРНИХ АРХІТЕКТУР.....	40
Юлія МАЗУР Оксана ПЕТІНОВА	ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО МІГРАНТІВ: СОЦІАЛЬНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ (НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ).....	46
Аллен БИКОВ	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	53
Ірина АРАБАДЖИ Кіра ЛІТВІНЦЕВА	ФЕНОМЕН НАРОДНОЇ ОБРЯДОВOSTІ ЯК СКЛАДОВА ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ НА ОДЕЩИНІ.....	59
Аліна СТЕПУРА	УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СТИЛЬ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ (ПОЧАТОК ХХ СТ.)....	61
Наталія РИБКА Марія СОЛОДКА	ЕСТЕТИЗАЦІЯ ЗУПИНОК ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ: АКТУАЛЬНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	64
Ганна НІВНЯ	РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ СНАТ-GPT В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	67
Олена КАРАНФІЛОВА Софія ВЕРДИШ	СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	70
Яна ГОРДИНСЬКА	ПРЕКРАСНЕ І ПОТВОРНЕ У СУЧАСНІЙ МІСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ.....	73
Інна ФЕДОРОВА	ДЕСТРУКТИВНІСТЬ ЯК ВИБІР: ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ.....	76
Тетяна ЮРЧЕНКО	ЛЮБОВ ЯК УМОВА НАБУТТЯ ЦІЛІСНОСТІ.....	79
Алана НЕКРЯЧ	ЕТИЧНІ НОРМИ В НАУЦІ ТА ЕТИКА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	81
Степан БАРКОВ	ПРИНЦИП ГАРМОНІЇ У КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТАННЯ.....	84
Анастасія ДЯКОВА	СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ОДНОГО З ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА», «МІФ ПРО СІЗІФА»).....	86
Фікрет ГУСЕЙНОВ	ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕАЛИ ЦИЦЕРОНА.....	92

і діти грають в «крутилки» — гра, під час якої фарбовані яйця змагаються на міцність [3].

Вплив бессарабських болгар на українську обрядовість. Бессарабські болгари, які мешкають на Одещині, мають багатий культурний спадок, що інтегрувався в українську обрядовість. Спільні свята, такі як Великдень, Різдво і Масляна, відзначаються обома етнічними групами, але з різними традиційними елементами. Наприклад, на Великдень болгари випікають особливі паски, які відрізняються за рецептом від українських, але сам процес підготовки й святкування має багато спільних рис. Ще одним важливим елементом є ритуали пов'язані з весільними обрядами. Бессарабські болгари зберігають давні звичаї, такі як «проводи» нареченої, які паралельні українським традиціям, проте мають свої унікальні атрибути, наприклад, особливі пісні та танці. Також у повсякденному житті відчувається взаємопроникнення культур: українські і болгарські жінки часто обмінюються рецептами, наприклад, приготуванням вареників та баніци, що підкреслює спільні гастрономічні традиції. Ця інтеграція сприяє зміцненню міжетнічних зв'язків і формуванню спільного культурного простору на Одещині.

Таким чином, народна обрядовість на Одещині виконує важливу роль у вихованні нових поколінь, формуючи їхню культурну ідентичність, моральні цінності та почуття спільності. Вона залишається актуальною та необхідною складовою сучасної культури, служачи каналом для передачі знань, традицій і цінностей, які є основою української етнічної культури. Народні обряди на Одещині є невід'ємною частиною культурного надбання, яке продовжує надихати нові покоління на збереження й розвиток етнічної спадщини.

Список використаних джерел:

1. <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/220/206>;
1. <https://authenticukraine.com.ua/manners-ordinances-celebrations>;
1. <https://etnoua.info/narodnyj-kalendar/rizdvo/>

Аліна СТЕПУРА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Стоматологія»

Науковий керівник: Юлія МЕЛЬНИК, к. політ. наук, доц. кафедри
мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін,

Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СТИЛЬ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ (ПОЧАТОК ХХСТ.)

Мода не стоїть на місці, вона пристосовується до викликів реальності та змінюється відповідно до вимог часу, реагує на зовнішні обставини та відповідає на суспільні течії. На зламі ХІХ і ХХ століть Україна все ще перебувала під владою двох імперій, які стрімко наближалися до розпаду. Мешканці міст на заході України у своєму стилі тяжіли до Австро- Угорської імперії, а

центральної та східних областей — до Російської.

Однак усе ж мали спільні риси: європейський модерн та східна любов до яскравих кольорів, вишуканий смак та елегантність [1]. Патріотичні вбрання, вишиванки і віночки зараз на піку популярності серед українських модниць. Це ще раз доводить, що мода циклічна – адже якщо подивитися на фото українок столітньої давності, ми побачимо ті самі деталі [4]. Основні елементи українського народного вбрання сформувалися ще за часів князівства і пізніше практично не змінювалися [4]. Вбрання українців залежали в основному від місця проживання та матеріального статусу.

Початок ХХ століття для України став часом пробудження національної свідомості, пошуку власної ідентичності після століть поневолення. Цей процес знайшов своє відображення в усіх сферах культури, зокрема, і в моді [1]. Український національний стиль став символом національної гордості, виражаючи прагнення до самоствердження та відродження культурної спадщини.

Початок ХХ століття для території усієї України – це період модерну, використання терміну «сецесія» властиве лише для західних міст. Стиль, що характеризувався тяжінням до природних форм і рослинних орнаментів, охопив майже усі види діяльності людини, в тому числі мистецтво і моделювання одягу. Костюм цього періоду був не до кінця функціональним, але однозначно естетичним, привабливим і видовищним, тож недаремно стільки художників, захоплених ідеалізованими постатями жінок, надихались і брались до малювання. Це останній тип костюму з корсетом для сильного стягування талії, для цього обов'язковим був помічник. Поверх корсету одягалась сукня, що могла складатись з двох частин. Завдяки видовженій дзвоноподібній спідниці з тренем, випуклій грудній частині, оздобленому ліфу і закритій шії, силует нагадував латинську літеру S. [2]. На противагу наступним тенденціям моди для юних, цей образ був дуже вигідним для жінок зрілого віку, заможних і не обтяжених важкою фізичною працею. Костюм доповнювався різноманітними капелюшками з ефектним оздобленням фруктами, овочами, квітами чи пір'ям. Одяг цього періоду чітко регламентувався – для прогулянок, домашнього користування, вечірок, товариських прогулянок, спорту і подорожей тощо. Інколи маючи фінансову можливість, дами переодягались до шести разів на день [2]. Цікаво, що сецесійною модою займалися не лише мережі ательє чи будинки мод, а чимало художників – графіків, архітекторів, театральних митців. У Галичині моду пропагували Соломія Крушельницька, сестри Ольга та Олена Кульчицькі, письменниця Габрієла Запольська, актриса театру Скарбека Ірена Сольська.

Орієнтовно з 1910-го року костюм почав вивільнятися від складних елементів. Частина жінок наважилася зняти корсет, обираючи натомість широкий пояс. Це так звана «реформаторська» мода, яку пропагували актриси, громадські діячки, суфражистки, окремі сміливі громадські діячки і мисткині. Також зустрічаються зображення тогочасних жінок у платтях- балахонах, послідовниць модних віянь із Відня, започаткованих Густавом Клімтом. Також у Європі на моду дуже вплинули масштабні японські, китайські, індійські

виставки, балетні сезони Сергія Дягілева. В Україні це відчувалось здебільшого у сценічних і вечірніх костюмах. Після революційного 1917 року межа між західною та радянською Україною стала дуже відчутною. Певний час у Центральній Україні заможні інтелігентні жінки задля збереження національного колориту і протидії нав'язуваній ідеологічній однотипності організовували роботу творчих майстерень модельєрів. Майстерня об'єднувала жінок, що добре володіли ремеслом, та іменитих українських художників, що делегували вишивальницям відтворення їхніх абстрактних ескізів. Згодом вишиті елементи ставали частиною новочасних моделей одягу. Найвідомішими митцями, що ангажувались у цей формат, були Олександра Екстер і Казимир Малевич, а також знавець українського народного одягу Євгенія Прибильська [2].

У 1920-их роках жіночий костюм зазнав радикальних змін, які спостерігаємо дотепер [3]. Одяг став простим, функціональним, тобто пристосованим до активного життя, і змінним, що означало можливість переодягатися кілька разів за день. В усій Європі все більшої популярності набирала сукня-сорочка – прямого силуету, без будь-яких ознак жіночих принад. Щоб уникнути сірості, одяг проектувався дуже яскравим із виразними геометричними візерунками. В Україні такі костюми створювала Олександра Екстер. Великі однотонні площини суконь були ідеальним тлом для оздоблення вишивкою і різноманітними тасьмами та чудово гармоніювали з вигадливими прикрасами та верхнім одягом.

В кінці 1920-их років на території Радянського Союзу тривала боротьба за новий образ радянської людини і нові форми одягу. У 1925 році моделі Надії Ламанової, Євгенії Прибильської, Надії Макарової і Віри Мухіної, пошиті з простих рушників і оздоблені народною вишивкою, отримали в Парижі Гран-прі «за оригінальність і своєрідність». На загал, мода таврувалася як «буржуазний пережиток», [2] але моделі Ламанової і Прибильської вважалися еталонними та визначили багаторічний напрямок розвитку радянського костюму.

У 1930-их виникає косий крій. Здавалося б, нічого революційного, але з його появою стають популярними приталені сукні. Характерні тканини у дрібний візерунок – квіточки, смужки і горошки. Знову у моді жіночність – підкреслена талія, розширені донизу спідниці і розширена лінія плечового поясу. Остання до 1940-их стає все ширшою, з'являються підплечики, що додають жінці маскулінних рис. [2].

В 1944 році у Києві відкрився перший «Будинок моделей». Як і всі інші сфери, мода мала бути контрольованою і регламентованою. Моделі розробляли централізовано і передавали на фабрики відшивати. Часто дизайнер не впізнавав у масових зразках свої спроектовані роботи. Після Києва у 1954 році відкрився другий «Будинок моделей» у Львові. Наступні в інших містах запрацювали аж у 1970-их роках, що ще раз підтверджувало цінність львівського кравецького цеху.

Отже, мода в Україні на початку ХХ століття була динамічною і відображала переживання суспільства. Вона була впливовою силою, яка виражала національну свідомість, культурні цінності і прагнення до самоствердження. Від вишуканого модерну до яскравого українського

національного стилю, жіночий костюм став дзеркалом змін, що відбувалися в країні, і формував унікальну модну історію України.

Список використаних джерел:

1. https://zaxid.net/z_istoriyi_ukrayinskoyi_modi_hh_stolittya_n1421927
2. ELLE: <https://elle.ua/ludi/novosty/podorozh-u-minule-yak-odyagalisy-ukrainki-na-pochatku-hh-stolittya/>
3. Зеновія Тканко. Книга “Мода в Україні XX століття” 2015 р. с.15-89.

Наталія РИБКА,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та політології,

Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, Україна

Марія СОЛОДКА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «ІЦТДТ»

Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, Україна

ЕСТЕТИЗАЦІЯ ЗУПИНОК ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ: АКТУАЛЬНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ

Останнім часом у великих містах світу, зокрема – Європи, спостерігається тенденція до розвитку громадського транспортного зв'язку. Таке явище помітно і в містах України, зокрема – Одеси: наприклад, центральну вулицю міста, Дерибасівську, закрито для приватного транспорту, а відкрито для проїзду автобусів. З огляду на це зростає потреба в місцях очікування людьми транспортних одиниць, тобто – зупинках та станціях.

Проте, разом із розвитком транспортного забезпечення міст та збільшенням кількості зупинок, проявляються і деякі негативні наслідки: навантаження на бюджет міст, що призводить до зниження якості зупинок, зростає і антропологічне навантаження в місцях тимчасового перебування людей на противагу тому, що зупинки стають локацією, привабливою для малозабезпечених груп населення, серед яких – безхатні; люди, що вживають наркотики та алкоголь; крадії та шахраї. Отож, із місця очікування для великої кількості людей транспортного засобу, зупинка перетворюється на потенційно небезпечне місце: люди, що очікують на транспорт, не почуваються в безпеці. Як причину вони називали небезпеку; неестетичний вид зупинок; відсутність павільйону та освітлення; відсутність людей та прилеглих споруд; велике скупчення та безладність громадського транспорту та автомобілів; відчуття, що все залежить від водіїв [1].

Таким чином, якщо не вживати відповідних заходів щодо організації зупинок та станцій, - це не сприятиме гарному емоційному клімату в суспільстві.

Загалом, на сьогоднішній день благоустрою та естетизації автобусних зупинок приділяється недостатньо уваги: що в нашій країні [2];, то – меншою